gemeente Brunssum

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	:	30 november 2021
Registratiekenmerk	:	1108185
Gemeentebladnr.	:	2021/78
Afdeling	:	Maatschappelijke ontwikkeling
Behandelend ambtenaar	:	T.F.M.H. Peters
Bereikbaar onder	:	045-5278665 theo.peters@brunssum.nl
Behandelvoorstelnr.	:	1108185
Portefeuillehouder	:	H. Janssen
Raadsverg. d.d.	:	30 november 2021
Uiterlijke datum	:	(Motivering, wettelijke verplichting c.q. toezegging)

Aan de raad,

1. Onderwerp
ISD BOL 2e bestuursrapportage 2021

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding
De uitvoering van de Participatiewet en aanverwante wetten is door de gemeenten Brunssum, Beekdaelen (voormalig postcodegebied Onderbanken) en Landgraaf, opgedragen aan ISD BOL.
De 2e Bestuursrapportage ISD BOL 2021 is ontvangen op 29 september 2021.
Via deze bestuursrapportage wordt u geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. het voorgenomen beleid, nieuwe ontwikkelingen en financiële consequenties.

Op grond van art. 23 lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling van ISD BOL (GR), wordt de voorlopig vastgestelde 2e Berap 2021 ISD BOL aan de gemeenteraad toegezonden. Op grond van art. 23 lid 3 van de GR kunnen de raden van de deelnemende gemeenten (binnen 8 weken nadat de bestuursrapportage hen is toegezonden) daartegen schriftelijk bezwaar indienen bij het Algemeen Bestuur.

ISD BOL is ervan op de hoogte dat de Brunssumse commissie- en raadsvergadering op respectievelijk 9/16 november en 30 november 2021 zullen plaatsvinden. Een reactie van de gemeenteraad kan worden meegenomen voor de definitieve vaststelling van de 2e Berap 2022.
De definitieve vaststelling van de 2e Berap 2021 gebeurt samen met de behandeling van eventuele bezwaren van de deelnemende gemeenten tijdens de DB- en AB-vergadering van respectievelijk 12 en 26 januari 2022.

b. Huidige situatie/probleemstelling
Door middel van de 2e Bestuursrapportage 2021 doet het Dagelijks Bestuur (DB) van ISD BOL verslag over de periode januari tot en met juli 2021. Analoog aan de begroting geschiedt dit aan de hand van de beleidsthema's:

- bevorderen uitstroom;
- beperken instroom;
- maatschappelijke participatie;
- toelichting op de bedrijfsvoering.

Omdat de begroting 2021 al vroeg, in februari/maart 2020 is opgesteld, is kritisch gekeken of bijstelling van de budgetten noodzakelijk is. Dit aan de hand van de jaarrekening 2020, begroting 2021 en het bedrijfsplan 2021.
Onderstaand volgt een kort overzicht van de belangrijkste beleids- en cijfermatige conclusies. De financiële doorvertaling van deze conclusies voor Gemeente Brunssum vindt u onder paragraaf 4.c. van dit voorstel.

Algemeen
De verantwoording in de 2e Bestuursrapportage 2021 van ISD BOL (verder: 2e Berap 2021) is gebaseerd op het Bedrijfsplan 2021 ISD BOL, waarbij het stramien van de programmabegroting gevolgd wordt. Het Bedrijfsplan 2021 is de uitwerking van het Meerjarenbeleidsplan ISD BOL 2019-2022 en de vastgestelde programmabegroting 2021.

Klantaantallen
Doel is om door een betere inzet van de gehele uitstroomketen (ISD BOL - gemeentelijke mensontwikkelbedrijven - WSP Parkstad) over 5 jaar de cliëntaantallen met 10% te laten afnemen. Dat betekent dat voor de jaren 2018 t/m 2022 wij een jaarlijkse daling van 2% op de cliëntaantallen willen realiseren.

Brunssum	**Realisatie 2017**	**Realisatie 2018**	**Realisatie 2019**	**Realisatie 2020**	**2021**	**2022**
PW	-3,62%	-9,90%	-2,10%	-0,9%	-2,00%	-2,00%
Brunssum	842	759	743	736	721	707
IOAW	+1,03%	-16,00%	-16,00%	-19,00%	-2,00%	-2,00%
Brunssum	37	31	26	21	21	20

Bij de realisatie tot 31 juli 2021 zien we grote verschillen tussen de BOL-gemeenten, maar ook met de andere Zuid-Limburgse gemeenten.
In bijna alle gemeenten stegen de clientenaantallen aan het begin van het jaar en kwam er in het 2e kwartaal een daling op gang. Dit heeft er toe geleid dat in Landgraaf eind juli de cliëntenaantallen met 1,4% zijn gedaald in Beekdaelen gestabiliseerd zijn.

In Brunssum zijn de cliëntenaantallen per 1 augustus met 5% afgenomen (per 1 september zelfs met 6,25%), hetgeen de sterkste daling in Zuid-Limburg is.

Hiermee liggen we vóór op de doelstelling voor 2021: een afname met 2%.
De verwachting is dat wanneer per 1 oktober de meeste steunmaatregelen voor bedrijven stoppen, dit zal leiden tot een toename van faillissementen en werkloosheid. Daarnaast is het maar afwachting hoe de pandemie zich vanaf de herfst gaat ontwikkelen.
De doelstelling voor 2021 zal naar verwachting wel gehaald worden, maar of de afname voortgezet kan worden of verandert in een toename is nog ongewis.

Bij de IOAW zien we per 1 augustus een realisatie van 21, een stabilisatie na de sterke afname in 2020.

Maatschappelijke participatie
Naast het uitvoeren van de minimaregelingen (zoals de collectieve ziektekostenverzekering en de individuele inkomenstoeslag) vallen hier ook de kosten voor bewindvoering en voorzieningen voor wonen onder. Verder valt op dat de uitgaven voor bewindvoering weer stijgen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de gevolgen van de Coronacrisis.

Daarnaast is er sprake van een sterke stijging van de uitgaven voor 'Overige voorzieningen voor wonen'. Dit komt omdat onder deze post de uitgaven voor de TONK-regeling verantwoord wordt. Hiervoor krijgt de gemeente aanvullende middelen vanuit het rijk.

Tot slot valt op dat de ophoging van de inkomensgrens voor de minimaregelingen naar 120% niet heeft geleid tot een stijging van de uitgaven, maar dat deze uitgaven zelfs gedaald zijn.

Bedrijfsvoering
Hier zien we een lichte stijging van de kosten t.o.v. de 1e berap, voor Brunssum is er echter sprake van een verlaging van deze kosten.

Conclusies
ISD BOL ligt vóór op de doelstelling voor 2021 (-2%), met een daling van het cliëntenbestand van 2,8%.
Brunssum steekt daarbij positief af met een daling van 5%.

De uitgaven voor maatschappelijke participatie stijgen voor ISD BOL licht, dalen echter fors voor de gemeente

Brunssum.

3. Gewenste situatie

a. Wat willen we bereiken?

Uw gemeenteraad kennis te laten nemen van de 2e Bestuursrapportage ISD BOL 2021 en uw gemeenteraad te adviseren om geen bezwaar te maken en bijgaande zienswijze af te geven. De wijzigingen naar aanleiding van de 2e Bestuursrapportage 2021 ISD BOL zijn gedeeltelijk verwerkt in de Brunssumse 2e Berap 2021 en worden voor het overige deel meegenomen in de jaarrekening.
Tevens wordt een voorstel gedaan voor de oormerking van het Participatiebudget 2022, conform de fictieve rijksoormerking.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)
982339: 1e Berap 2021 ISD BOL
2. traject tot dusverre
08-09-2021: voorlopige vaststelling door DB ISD BOL
22-09-2021: voorlopige vaststelling door AB ISD BOL
3. Rol/ bevoegdheden college van B en W
Het College adviseert de gemeenteraad.
4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)
- Participatiewet
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Gemeentewet
5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met programmabegroting en uitvoeringsagenda?
Ja.

c. Argumenten en overwegingen

Onderstaand wordt de 2e Berap 2021 vertaald naar de gevolgen voor onze gemeentelijke financiële huishouding:

	ISD BOL 2e Berap 2021	**Eigen begroting**	**Saldo/ruimte**
1.Werkdeel ISD BOL	€ 700.021	€ 700.021	-
2.Kinderopvang	€ 96.000	€ 30.000	-€ 66.000
3.Bijdrage gem. I-deel incl. BBZ, IOAW, IOAZ	€ 11.900.175	€ 11.912.775	+€ 12.600
4.Maatschappelijke participatie	€ 1.168.000	€ 1.198.000	+€ 30.000
5.Bedrijfsvoering	€ 2.906.517	€ 2.975.700	+€ 69.183
6.Minima Effect Rapportage	€ 6.584	€ 6.584	-
7.Onderzoek rechtmatigheid	€ 20.743	€ 20.743	-
8.Subtotaal			**+€ 45.783**

1.Werkdeel ISD BOL

Van het re-integratiebudget is voor 2021 € 700.021 geoormerkt voor de re-integratieactiviteiten van ISD BOL en dit geldt tevens als budgetplafond. Dit bedrag is ook in onze gemeentelijke begroting opgenomen.

2.Kinderopvang

In de 1e Berap 2021 ISD BOL zijn de kosten kinderopvang op €30.000 geraamd. Deze prognose wordt in de 2e Berap 2021 ISD BOL naar boven bijgesteld naar €96.000. Het gemeentelijke budget bedraagt na bijstelling n.a.v. de 1e Berap 2021 ISD BOL eveneens €30.000. Daadwerkelijke afrekening vindt plaats aan het eind van het boekjaar. Het betreft hier voornamelijk de kosten voor kinderopvang waarbij een Sociaal Medische Indicatie (SMI) is afgegeven.

In 2021 zien we een forse toename van deze kosten, welke in de afgelopen jaren voortdurend fluctueren. Het betreft slechts enkele plekken, deze zijn echter vaak heel duur. Zo is er aan één plek in 2021 al € 17.000, één € 7.000 en een andere € 8.000 betaald.

3.Inkomensdeel incl. BBZ, IOAW, IOAZ

In mei 2021 zijn de nader voorlopige budgetten voor de Gebundelde Uitkering bekend gemaakt (in oktober 2021 wordt zoals gebruikelijk dit budget definitief vastgesteld). De bijstelling van het nader voorlopig budget is een tussenstand.

Ook de kosten voor het 'Onderzoek rechtmatigheid' worden uit het I-deel (BUIG) betaald. Deze kosten zijn niet veranderd.

Na bijstelling n.a.v. de 1e Berap 2021 ISD BOL bedraagt de bijdrage van de gemeente Brunssum I-deel € 11.912.775. Uit de 2e Berap 2021 ISD BOL blijkt de bijdrage van de gemeente Brunssum in het I-deel €11.900.175 te bedragen. Een positief verschil van € 12.600.

4.Maatschappelijke participatie
In de 2e berap 2021 ISD BOL zijn de uitgaven voor maatschappelijke participatie lager dan geraamd. Deze worden voor Brunssum geraamd op €1.168.000. In de gemeentelijke begroting is een bedrag opgenomen van €1.198.000. Een verschil van €30.000 positief.

5.Bedrijfsvoering
In de 2e Berap 2021 ISD BOL zijn de bedrijfsvoeringskosten licht gestegen. Voor Brunssum leidt de bijstelling op de bedrijfsvoeringskosten (op de eigen begroting) echter tot een ruime positieve bijstelling van €69.183.

Daarnaast vallen onder de kosten voor bedrijfsvoering de kosten van de Minima Effect Rapportage, welke gelijk gebleven zijn.

8.Subtotaal
De wijzigingen naar aanleiding van de 2e Berap 2021 ISD BOL zijn gedeeltelijk verwerkt in de Brunssumse 2e Berap 2021 en worden voor het overige deel meegenomen in de jaarrekening.

Risico's
ISD BOL bouwt geen weerstandvermogen op. Financiële risico's ten aanzien van de programmakosten worden afgedekt door de aan de ISD BOL verbonden partijen. Hierom zijn de reserves en voorzieningen ondergebracht bij de drie BOL-gemeenten. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de gevormde reserves en voorzieningen in stand te houden en in relatie tot de potentiële risico's aan te passen. ISD BOL heeft wel een post voor onvoorziene uitgaven ad € 24.654 opgenomen in de begroting.

Verder te benoemen financiële risico's zijn:

Extra kosten coronamaatregelen
Het virus is nog steeds niet onder controle. De onduidelijkheid of er nog verdere maatregelen moeten worden genomen duurt voort. Tot nu toe heeft ISD BOL in 2021 nog geen aanvullende maatregelen hoeven nemen die hebben geleid tot extra kosten. Gezien de onzekerheid over de ontwikkeling van het virus en de mogelijke gevolgen hiervan is het ongewis of ISD BOL geconfronteerd zal worden met extra kosten in de loop van 2021.

Wet Bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)
De verstrekte voorlopige BUIG-budgetten 2021 (bekend gemaakt september 2020) liet voor de gemeente Brunssum een bedrag zien van € 12.160.687.
In april 2021 werd vervolgens de vastgestelde nader voorlopige budgetten 2021 bekend gemaakt. Voor de gemeente Brunssum werd het budget naar beneden bijgesteld tot € 12.056.717.
Het definitieve budget is nog niet bekend.

De ontwikkeling van het budget van het inkomensdeel is altijd onduidelijk en niet op voorhand te calculeren. De batenkant van het inkomensdeel blijft om deze reden onzeker en dus risicovol. Wat betreft de lastenkant is er sprake van een open eindregeling.

BIO - AVG
Voor een veilige digitale overheid is vanaf 1 januari 2020 de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. De BIO is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen). Had voorheen iedere overheidslaag zijn eigen baseline, nu is er met gezamenlijke inspanning één BIO voor de gehele overheid. De steeds verder gaande en niet meer te stoppen digitalisering zal om steeds meer verdergaande maatregelen vragen om gegevens van burgers voldoende te beschermen. Implementatie van deze maatregelen zal kosten met zich meebrengen.

De bedrijfsvoeringskosten
Met de overdracht van verantwoordelijkheden van ISD BOL voor specifieke doelgroepen naar de mensontwikkelbedrijven verschuift een deel van de werkzaamheden naar de mensontwikkelbedrijven.
Een aantal taken blijft de verantwoordelijkheid van ISD BOL. Dit zal van verdere invloed zijn op de benodigde formatie bij ISD BOL. ISD BOL houdt hier rekening mee door te werken met een flexibele
schil. Indien deze flexibele schil niet voldoende blijkt te zijn, bestaat er een risico dat er in de toekomst weer bijgeraamd moet worden op het salarisbudget.

Bedrijfsvoeringskosten omvat het geheel van de zogenaamde PIOFACH-functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting): een verzamelterm voor activiteiten die een organisatie moet verrichten wil de organisatie op het gebied van de primaire processen goed kunnen functioneren.

Ongeacht de omvang van de werkzaamheden in de primaire processen zal de organisatie de PIOFACH-functies moeten verrichten, onderhouden en ontwikkelen. De bedrijfsvoeringskosten zullen dan ook niet in gelijke verhouding afnemen als de teruggang in werkzaamheden bij ISD BOL.

Daarnaast nemen de ondersteunende werkzaamheden door ISD BOL aan de gemeentelijke mensontwikkelbedrijven toe. Het is dan ook twijfelachtig of de overheveling van verantwoordelijkheden op termijn zal leiden tot een afname van de bedrijfsvoeringskosten.

Nieuwe financieringssystematiek Bbz-kapitaalverstrekking
De nieuwe financieringssystematiek voor de Bbz-kapitaalverstrekking is vanaf 1 januari 2020 van kracht. In het jaar volgend op de feitelijke Bbz-kapitaalverstrekking ontvangt de gemeente 100% financiering van het Rijk. Echter, in de daaropvolgende vijf jaren vordert het Rijk 75% van die financiering terug van de gemeente Dat gaat in vijf jaarlijkse stappen van achtereenvolgens 20%, 20%, 15%, 10% en 10%. Per saldo ontvangt de gemeente van het Rijk dus uiteindelijk 25% van het bedrag dat de gemeente heeft verstrekt als Bbzbedrijfskapitaal.
Voor de bekostiging van de overige 75% van het door de gemeente verstrekte Bbz-bedrijfskapitaal is de gemeente zelf verantwoordelijk. Daartoe mag de gemeente alle terug ontvangsten uit die kapitaalverstrekking (rente en aflossing) zelf houden.

Participatiebudget 2021
Het Participatiebudget maakt deel uit van de 'integratie-uitkering Sociaal Domein' van het gemeentefonds. In het Participatiebudget zit dus geld waarmee gemeenten mensen die een beroep doen op de Participatiewet naar werk begeleiden. Ook kunnen gemeenten met geld uit het Participatiebudget mensen betalen die vallen onder de oude Wsw-regeling. Gemeenten ontvangen in dit kader ook geld voor de nieuwe doelgroepen. Dat zijn mensen met een arbeidsbeperking die wel mogelijkheid hebben om te werken. In het verleden ontvingen deze mensen een Wajong-uitkering. In de mei-circulaire 2021 is aangegeven dat het Participatiebudget voor gemeente Brunssum in 2021 €10.924.136 bedraagt. Middels dit voorstel wordt geadviseerd om voor volgend jaar de fictieve budgetten re-integratie en SW als onderdeel van het Participatiebudget te oormerken op basis van de mei-circulaire 2021: het fictieve budget re-integratie ad. €1.756.518 te oormerken voor re-integratiedoeleinden voor de doelgroep Participatiewet en het fictieve budget SW ad. €9.167.618 te oormerken voor de uitkeringen in het kader van de sociale werkvoorziening.

d. Opties en keuze
Er wordt geadviseerd om in te stemmen met de voorliggende beslispunten ten aanzien van de 2e Berap ISD BOL 2021 met de daarin opgenomen begrotingswijzigingen, alsook met de voorgestelde oormerking van het Participatiebudget 2022. Tevens wordt u geadviseerd om de raad voor te stellen om bijgaande zienswijze af te geven.

4. Bijlagen
- 1107240: 2e bestuursrapportage 2020;
- 1108199: zienswijze gemeenteraad.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeenteblad nr. : 2021/78
Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 1108185

De Raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2021/78;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 oktober 2021, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling

gelet op het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling ISD BOL;

Besluit:

1. Kennis te hebben genomen van de 2e Bestuursrapportage 2021 ISD BOL;
2. Bijgaande zienswijze af te geven;
3. Voor het jaar 2022 de fictieve budgetten re-integratie en sociale werkvoorziening als onderdeel van het Participatiebudget te oormerken op basis van de mei-circulaire 2021:
- het fictieve budget re-integratie ad. €1.756.518 te oormerken voor re-integratiedoeleinden voor de doelgroep Participatiewet en;
- het fictieve budget sociale werkvoorziening ad. €9.167.618 te oormerken voor de uitkeringen in het kader van de sociale werkvoorziening.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 30 NOV. 2021

De Raad voornoemd,

Voorzitter griffier